

TÜRK AYDINININ KADIN OLGUSUNA BAKIŞI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA: İSMAYIL HAKKI BALTACIOĞLU
A STUDY OVER TURKISH INTELLECTUAL VIEW'S ABOUT THE FACT OF WOMAN: İSMAYIL HAKKI BALTACIOĞLU

YAZAR / AUTHOR: BAŞAK KARADUMAN

DANIŞMAN / SUPERVISOR: SERAP YILMAZ

TEZ NO / THESIS NO: 162610

YIL / YEAR: 2005

Bu çalışma ile Türk aydınlanmasının önemli isimlerinden biri olan İsmayil Hakkı Baltacıoğlu'nun kadın olgusuna bakışının incelenmesi hedeflenmiştir. Bu amaçla önce, genelde feminist literatürde milliyetçi aydın erkeklerin, özelde de Türkiye'deki modernleşme ve feminist hareketin geçmişiyle ilgili çalışmalarda, Osmanlı-Türk aydın erkeklerin kadına bakışına dair yapılan saptamalar tartışılmıştır. Bu tartışma çalışma boyunca modernleşme ve ulus-devletleşme süreçleri ile aydın erkeğin kadın algısının nasıl bir etkileşim içinde olduğunun belirlenmesinde yol gösterici olmuştur. Çalışmanın bir sonraki aşamasında ise, bir aydın olarak Baltacıoğlu'nun yaşamı ve eserleri tanıtılarak, genel bir portresi çizilmiştir. Çalışmanın asıl hedefi olan Baltacıoğlu'nun kadın algısını izlemek için, kendisinin çeşitli türdeki eserleri arasından İzmir Konferansları (1915), Mürebbilere (1933), İyi Ana (1939), Sosyoloji (1939), Türke Doğru (1942), Genç Kız (1943), Batak (1943) adlı eserleri ile Yeni Adam' âdi yayımlanan makaleleri üzerinde çalışılmıştır. Bunun yanı sıra, özel arşive ulaşmak amacıyla oğlu Sayın Ali. Y. Baltacıoğlu ile görüşülmüş, İsmayil Hakkı Baltacıoğlu'nun çocuklarına yazmış olduğu mektuplar, aile fotoğrafları da incelenmiştir. Böylelikle, döneme hakim olan modern bir ulus yaratma çabası eşliğinde, Baltacıoğlu'nun yeni kadın idealinin nasıl şekillendiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Aydın, modernleşme, milliyetçi projeler, gelenekçilik, yeni adam, yeni kadın ideali, aile, toplumsal cinsiyet rolleri

The purpose of the present study was to examine the conception of woman by İsmayil Hakkı Baltacıoğlu, as an important figure of Turkish Enlightenment. With such an aim, first of all, statements over the conception of woman by intellectuals (male), generally in feminist literature, particularly in the studies concerned with the modernization and the history of feminist movement in Turkey were debated. This discussion has been very helpful as for the determination of the interaction between the modernization, nation-state building process and the (male) intellectual's conception of women throughout the study. During the further stage of the study, as an intellectual, by presenting İsmayil Hakkı Baltacıoğlu' s life and his written works, his general portrait was tried to be drawn. In order to attain the main purpose of our study, among Baltacıoğlu' s various works, İzmir Konferansları (1915), Mürebbilere (1933), İyi Ana (1939), Sosyoloji (1939), Türke Doğru (1942), Genç Kız (1943), Batak (1943) and his essays published in Yeni Adam newspaper were analysed. Moreover, with the aim of reaching Baltacıoğlu' s private archives, we interviewed with his son, Ali Y. Baltacıoğlu. Thus, his letters that were written to his children and family photos were included in our analysis. In this way, it was tried to explore how Baltacıoğlu' s ideal new woman was shaped, at a term dominated by the process of creation of a modern nation.

Key Words: Intellectual, modernization, nationalist projects, traditionalism, new man, new woman, family, gender roles.

Bu tezin, YÖK veri tabanı üzerinden yayımlanma izni bulunmamaktadır. Yayımlanma izni olmayan tezlerin basılı kopyalarına Üniversite kütüphaneniz aracılığıyla (TÜBESS üzerinden) erişebilirsiniz.

An online open access option is not legally possible for this postgraduate thesis except its abstract in Turkish and English. In order to get a printed copy, please consult your own university's library.

Bu tezin basılı versiyonu, Ege Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nin koleksiyonunda yer almaktadır. Sirt numarı: SBE 2005 Kar

A printed copy of this thesis is available in the collection of Ege University Cenrtal Library with the number SBE 2005 Kar